ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “งานจักสาน – คราดมือเสือ”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายชาย ภูชุม ชื่อเล่น พ่อป่อง

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด - - ๒๕๐๐ อายุ ๖๕ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๓. สถานภาพ สมรสกับนางอ่อน ภูชุม อายุ ๖๕ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๔. ที่อยู่ เลขที่ ๕๙ หมู่ที่ ๑ บ้านวังแสง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ มหาสารคาม

๕.เบอร์โทรศัพท์ ๐๙-๒๖๒๕-๒๖๐๙

ลักษณะของภูมิปัญญา ลักษณะเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับความรู้จากบรรพบุรุษ และศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อทำใช้ในครอบครัว ช่วยลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ โดยมีชาวบ้านสนใจสั่งทำจำหน่ายในราคา ๒๐-๒๕ บาทเท่านั้น

ความภาคภูมิใจ พ่อชายและแม่อ่อนดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประหยัดและอดออม การทำของใช้จากไม้ไผ่วัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องไร่ท้องนา ช่วยครอบครัวประหยัดได้มาก ได้สืบทอดภูมิปัญญาความรู้ให้แก่ลูกหลานต่อไป

รายละเอียดการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “จักสานไม้ไผ่”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายหนู ทองหล่อ ชื่อเล่น พ่อหนู

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๗ สิงหาคม ๒๔๘๕ อายุ ๘๐ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๓. ที่อยู่ เลขที่ ๖๑ หมู่ที่ ๓ บ้านขอนแก่น ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบทอดจากบรรพบุรุษ

ผลงานและความภาคภูมิใจ ได้นำผลงานไปจัดแสดงและจำหน่ายในนามของ อบต.วังแสง ในงานประเพณีต่างๆ เช่น บุญบั้งไฟกบใหญ่แกดำ และที่งานไหมจังหวัดขอนแก่น สามารถสร้างรายได้ ลดรายจ่ายให้กับครอบครัวปัจจุบันอายุมากแล้วจึงสานตะกร้าไว้ขายให้กับคนในหมู่บ้านและผู้ที่สนใจเท่านั้น

รายละเอียดภูมิปัญญา / ภาพกิจกรรม ในอดีตมีกลุ่มจักสานบ้านขอนแก่นที่มีสมาชิกหลายสิบคน ปัจจุบันบางคน ก็เสียชีวิตแล้วและบางคนก็ไม่สามารถทำงานจักสานต่อไปได้เนื่องจากปัญหาสุขภาพ ทุกวันนี้นานๆ ครั้งพ่อหนูและเพื่อนๆ ในหมู่บ้านจะรวมตัวกัน พูดคุยและให้คำแนะนำกับลูกหลานที่สนใจเรียนการจักสานตะกร้าเพื่อให้เยาวชนคนรุ่นใหม่ได้สืบสานภูมิปัญญาและมีความรู้ติดตัว เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้ตนเองและครอบครัวต่อไป

ขั้นตอนการทำ วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ไม้ไผ่สามารถหาได้ในท้องถิ่น

๑. นำไม้ไผ่มาจักเป็นเส้นตามขนาด ให้ได้เส้นบาง อ่อนและไม่คมเพื่อให้เหมาะสมต่อการใช้งาน

๒. สานส่วนฐานของตะกร้าไม้ไผ่ให้ได้ความกว้างตามขนาดความต้องการ

๓. ส่วนลำตัวตะกร้าให้ดัดขึ้นเป็นเกลียวและใช้เส้นตอกสานต่อให้ได้ตามขนาดที่ต้องการ เมื่อได้ขนาดตามต้องการให้สานพับขอบของตะกร้าเพื่อกันไม่ให้ไม้ไผ่บาดมือขณะใช้งาน

๔. สานหรือดัดแปลงตะกร้าได้หลากหลายลวดลายตามความถนัด

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “จักสานตะกร้าไม้ไผ่”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายทองสุข อันพิมพ์ ชื่อเล่น พ่อทองสุข
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๘ สิงหาคม ๒๔๙๓ อายุ ๗๒ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา
๓. สถานภาพ สมรสกับ นางสมปอง อันพิมพ์ อาชีพ เกษตรกรทำนา
๔. ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๘๗ หมู่ที่ ๓ บ้านขอนแก่น ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้จากพ่อแม่ ปู่ย่าตายายในสมัยอดีต

ผลงานและความภาคภูมิใจ ในอดีตรวมกลุ่มกันทำเครื่องใช้จากไม้ไผ่โดยเฉพาะตะกร้า จำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจ บางครั้งก็นำไปจัดแสดงในนิทรรศการงานบุญต่าง ๆ เช่น บุญบั้งไฟกบใหญ่แกดำ ปัจจุบันนี้ สมาชิกในกลุ่มจักสานอายุมากแล้วหูตาไม่ดีและ มีปัญหาสุขภาพ อีกทั้งลูกหลานคนรุ่นใหม่ที่จะสืบทอดภูมิปัญญาต่อก็มีน้อย ตาทองสุขบอกกับทีมงานว่าน่าเสียดายที่ไม่มีคนรุ่นใหม่มาสานต่อแต่ถ้ามีคนสนใจก็ยินดีสอนให้ความรู้เต็มที่

ขั้นตอนการทำตะกร้าไม้ไผ่ ไม้ไผ่สามารถหาได้ในชุมชนช่วยลดต้นทุนได้มาก

๑. ตัดไม้ไผ่แก่มาผ่าซีกและผ่าแบ่งเป็นเสี้ยวเล็กๆ ขนาดประมาณ ๑ ซม. และอีกส่วนหนึ่งผ่าประมาณ ๑ นิ้ว เพื่อใช้ทำขอบปากตะกร้าและมือจับ
๒. นำแต่ละชิ้นที่ผ่าไว้ ลอกใช้แต่ส่วนเปลือก โดยใช้มีดคมๆ เหลาหรือขูดเนื้อไม้ออกและเหลือแต่ส่วนเปลือกบางๆ และเหนียว
๓. เริ่มต้นสานตะกร้า โดยเริ่มที่ก้นก่อน โดยใช้ส่วนที่แข็งกว่าและหนากว่าสานที่ก้น ความยาวของไม้ตามขนาดของตะกร้า เส้นที่แข็งกว่าสานขึ้นตามแนวตั้ง ความห่างเท่า ๆ กัน ส่วนเส้นไม้ไผ่ที่บาง นิ่ม สานตามขวางชั้นมาเรื่อย ๆ แน่น มีลักษณะเป็นวงกลมแต่ปากตะกร้าจะกว้างกว่าก้นตะกร้า พอได้ขนาดตามต้องการใช้ไม้ไผ่ขนาด ๑ นิ้ว ทำให้เป็นวงกลมและวางไว้ที่ขอบปากตะกร้า ใช้ไม้ไผ่ส่วนที่ตั้งขึ้น พันหรือ บิดลงไปด้านล่าง สานลงไปประมาณ ๑ นิ้ว จนแน่นไม่หลุด ตัดเศษที่เหลือทิ้ง ตกแต่งให้สวยงาม
๔. ใส่หูหรือที่หิ้ว ซึ่งทำจากไม้ไผ่และโค้งงอได้ ใช้เชือกหรือหวายพันให้แน่น หรือใช้เชือกที่เป็นสีพันที่มือจับจนมิด นำไปใช้งานหรือขายได้
๕. หากต้องการเก็บไว้ใช้งานได้นาน ทาเล็กเกอร์เคลือบไม้ไผ่ทั้งด้านในและด้านนอก แล้วนำไปตากแดดให้แห้ง

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

นายใบ พูลพุทธา

ข้อมูลทั่วไป

๑. **ชื่อ–สกุล** นายใบ พูลพุทธา **ชื่อเล่น** พ่อใบ

๒ .**วัน/เดือน/ปีเกิด** ๑๐ ตุลาคม ๒๔๙๓ **อายุ** ๗๒ ปี

๓. **อาชีพ** เกษตรกร สมรสกับแม่นี พูลพุทธา มีบุตรธิดา ๔ คน เป็นชาย ๓ คน เป็นหญิง ๑ คน

๔. **ที่อยู่** เลขที่ ... หมู่ที่ ๔ บ้านโนนเขวา ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม **“จักสานกระติบข้าว”** เป็นภูมิปัญญาที่ได้ศึกษาเรียนรู้จากอดีตผู้ใหญ่บ้านมงคล บ้านหมากค่า อ.แกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ผลงานและความภาคภูมิใจ ลดรายจ่ายของครอบครัวได้ ไม่ได้ทำขายแบบจริงจัง หากมีชาวบ้านสนใจหรือสั่งทำก็ยินดีทำให้โดยขายในราคาไม่แพง

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม

ขั้นตอนการทำ ๑. จักรตอกให้เป็นแผ่นเล็กบางๆ ๒. เหลาตอกให้เรียบเนียน ๓. นำตอกมาตากแดด

๔. เริ่มสานเป็นแผ่นสี่เหลี่ยมยาวพอที่จะทำโค้งเข้าหากัน ๕. นำโค้งเข้าหากันแล้วสานเป็นวงกลม

๖. นำก้านตาลมาเหลาให้เป็นวงกลมเล็กแล้วนำมาโค้งใส่ก้อกระติบข้าว ๗. สานในแต่ละส่วนเสร็จก็นำมาประกอบกัน

๘. กระติบข้าวแบบธรรมดาไม่ใส่สี ๙. กระติบข้าวมีสีสานเป็นตัวอักษร

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “ทำเตียงนอน”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล	นายวิภัก อันพิมพ์	ชื่อเล่น วิ
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๓๑ กรกฎาคม ๒๕๑๗	อายุ ๔๘ ปี อาชีพ เกษตรกร
๓. สถานภาพ	สมรสกับ นางกาญจนฤทัยวรรณ มามาก อายุ - ปี (มีบุตรธิดา ๓ คน)	
๔. ที่อยู่	เลขที่ ๗๓ หมู่ที่ ๖ บ้านดอนก่อ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	
๕. เบอร์โทรติดต่อ	๐๙-๘๐๐๓-๒๗๖๗	

ลักษณะของภูมิปัญญา ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองรู้สึก ภูมิใจที่ได้ทำงานด้านที่ใจรัก และได้สร้างรายได้ให้กับครอบครัว ผลงานที่ผ่านมาได้ทำการจัดส่งให้ลูกค้าแล้วประมาณ ๑๕๐ ตัว ถ้ามีคนรุ่นใหม่หรือลูกหลานอยากศึกษาเรียนรู้ ก็ยินดีให้คำแนะนำ เพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาชาวบ้านสูญหายไป

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “จักสาน”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายบุญธรรม สวาทวงค์ ชื่อเล่น ตาเตื่อย

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด - ๒๔๙๖ อายุ ๖๙ ปี

๓. อาชีพ เกษตรกร

๔. สถานภาพ สมรสกับ นางบุญมี สวาทวงค์ อายุ - ปี (มีบุตรธิดา ๓ คน)

๕. ที่อยู่ เลขที่ ๔๒ หมู่ที่ ๖ บ้านดอนก่อ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ลักาณะของภูมิปัญญา ได้รับการถ่ายทอดมาจากการเรียนรู้จากการดูและศึกษาฝึกด้วยตัวเอง โดยการผูกพักรักจำและการพัฒนาฝีมือขึ้นมา ๑๕ ปี จักสาน ได้แก่ ไซ กระดุ้ง สุ่ม ตะกร้า ฯลฯ ความภาคภูมิใจได้สร้างรายได้ให้กับครอบครัว

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม

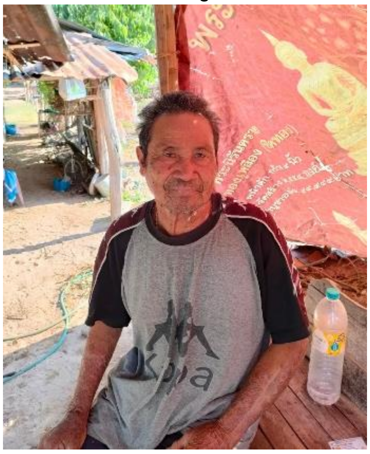

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “จักสาน”

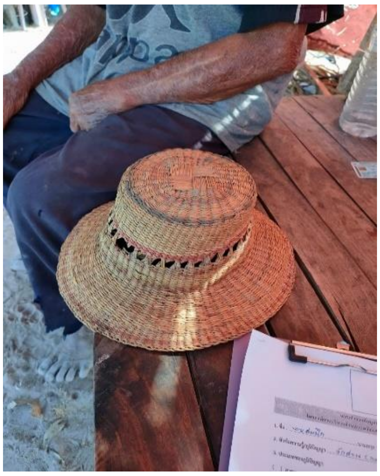
<u>ข้อมูลทั่วไป</u>

๑. ชื่อ – สกุล	นายสมนึก วังหอม	ชื่อเล่น ตานึก
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๑๔ มกราคม ๒๔๙๒	อายุ ๗๓ ปี
๓. อาชีพ	เกษตรกร	
๔. สถานภาพ	สมรสกับ นางสิ่ว วังหอม	อายุ - ปี (มีบุตรธิดา ๓ คน)
๕. ที่อยู่	เลขที่ ๖๓ หมู่ที่ ๖ บ้านดอนก่อ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	

<u>ลักษณะของภูมิปัญญา</u> ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบิดา (บรรพบุรุษ) ต่อมาเรียนรู้จากการดูและศึกษาฝึกด้วยตัวเอง โดยการผูกพักรักจำและการพัฒนาฝีมือขึ้นมา จักสาน ได้แก่ ไซ สุ่มไก่ ตะกร้า ตุ้มเลี้ยงนก (กรงนก) ฯลฯ ความภาคภูมิใจได้สร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยมีคนมารับไปร่วมออกร้านจำหน่าย ได้นำไปขายตามงานโดยออกร้าน ส่วนมากจะเป็นการมาสั่งจองถึงจำทำให้ลูกค้า

<u>รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม</u>

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม "ไม้กวาดจากแหนงไม้ไผ่ ไม้มือเสือ"

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายบุญเลียน ร่วมรส

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๒๙ ธันวาคม ๒๕๐๐ อายุ ๖๕ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๓. สถานภาพครอบครัว สมรสกับนางกายา ร่วมรส อายุ - ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

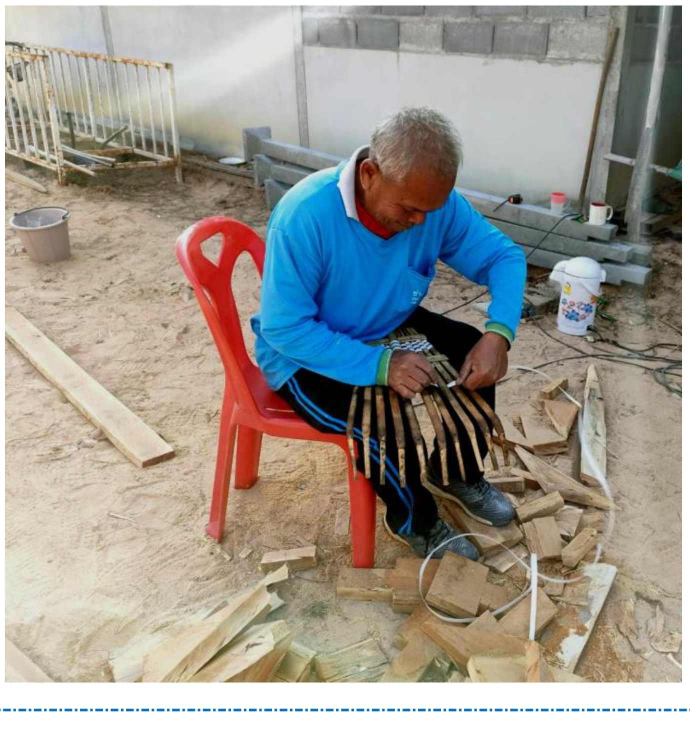
๔. ที่อยู่ เลขที่ ๓๙ หมู่ที่ ๘ บ้านโนนศรีบุญเรือง ต.วังแสง อ.แกดำ จ.มหาสารคาม

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาที่ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

ประสบการณ์ และความภาคภูมิใจ เนื่องจากวัตถุดิบที่ทำไม้กวาด ไม้มือเสือนี้หาได้ในสวนในนาของตน พ่อบุญเลียนจึงลองผิดลองถูก นำมาสานเป็นไม้กวาดใช้เองที่บ้านเพื่อลดค่าใช้จ่ายของครอบครัว ต่อมามีชาวบ้านเห็นว่าใช้แล้วทนทาน ต้นทุนไม่แพง จึงสั่งทำ ตนจึงรู้สึกภูมิใจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ถึงแม้เป็นจำนวนเงินไม่มาก ทั้งนี้ใครที่สนใจอยากหัดทำก็ยินดีสอนไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ หรือสนใจไม้กวาด ไม้มือเสือก็สั่งทำได้

รายละเอียดภูมิปัญญา/ภาพกิจกรรม

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม "แคร่ไม้ไผ่"

<u>ข้อมูลทั่วไป</u>

๑. ชื่อ–สกุล นายหนู มูลสมบัติ ชื่อเล่น พ่อหนู

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๙๑ อายุ ๗๕ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๓. สถานภาพ สมรสกับนางหนู มูลสมบัติ อายุ ๗๐ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๔. ที่อยู่ เลขที่ ๖๗ หมู่ที่ ๑๑ บ้านโคกกลาง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

<u>ลักษณะภูมิปัญญาชาวบ้าน</u> เป็นภูมิปัญญาที่ได้ศึกษาเรียนรู้จากคนในชุมชนศึกษาด้วยตนเอง

<u>ผลงานและความภาคภูมิใจ</u> ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกหลาน คนรุ่นหลัง สืบทอดภูมิปัญญา ในการนำวัสดุจากธรรมชาติมาสร้างให้เกิดประโยชน์ เป็นของใช้ในครัวเรือนและเป็นรายได้หลักของครอบครัวในปัจจุบัน

<u>รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม</u> มีรถหกล้อนำส่งครั้งละ ๔๐๐ - ๕๐๐ ตัว ร้านรับซื้อแบบขายส่งอยู่ที่อำเภอเมือง พัทยา ชลบุรี และในเขตกรุงเทพฯ ราคาขายส่งราคา ๒๐๐ บาท/ตัว (แยกชิ้นพร้อมนำไปประกอบให้)

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “แคร่ไม้ไผ่”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ–สกุล นายพุดทา ทองภู ชื่อเล่น พุดทา วัน/เดือน/ปีเกิด ๒ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ อายุ ๗๑ ปี

๒. อาชีพ เกษตรกร ทำนา การศึกษาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

๓. สถานภาพ สมรสกับนางอ่อนสา ทองภู อายุ ๖๘ ปี อาชีพ ทำนา (มีบุตรชาย ๑ คน หญิง ๒ คน)

๔. ที่อยู่ เลขที่ ๒๑ หมู่ที่ ๑๖ บ้านโคกศรีสมเด็จ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะของภูมิปัญญา เป็นภูมิปัญญาที่ได้ศึกษาเรียนรู้จากชาวบ้านบ้านหินตั้ง อำเภอเมืองมหาสารคาม

ผลงานและความภาคภูมิใจ จากการสั่งสมประสบการณ์มานานหลายปีจนเป็นอาชีพหลัก

- ได้สนับสนุนแคร่ไม้ไผ่ให้กับหน่วยงานราชการไปใช้ทำเตียงสนามในช่วงสถานการณ์โควิด -๑๙ ระบาดในจังหวัดมหาสารคาม (ณ ศูนย์พักคอย อบต.วังแสง)
- สืบทอดภูมิปัญญาจักสานงานฝีมือ ซึ่งเห็นว่าคนรุ่นใหม่หันมาใส่ใจวัสดุจากธรรมชาติมากยิ่งขึ้น มีลูกค้าที่สนใจนำไปใช้ในร้านกาแฟ แบบชนบทที่นิยมกันในปัจจุบัน และจัดสวนสำหรับพักผ่อนหย่อนใจ

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

นายวิรัตน์ ทับสีรักษ์

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายวิรัตน์ ทับสีรักษ์ ชื่อเล่น พ่อวิรัตน์

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๕ กันยายน ๒๕๐๑ อายุ ๖๔ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๓. สถานภาพ สมรสกับ นางจันทร์เพ็ญ ทับสีรักษ์ อาชีพ เกษตรกรทำนา

๔. ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๓๒ หมู่ที่ ๑๒ บ้านหนองแวง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ

๕. เบอร์โทรติดต่อ สนใจสั่งสินค้าได้ ๐๙-๘๑๔๒-๕๖๑๗

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา **ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “จักสาน ของใช้จากไม้ไผ่”**

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาเรียนรู้จากหลวงตาทราย วัดป่าประดู่ ตำบลมิตรภาพ อำเภอแกดำ

ผลงานและความภาคภูมิใจ อดีตเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง เมื่อครบวาระก็กลับมาทำการเกษตรทำนา ปลูกผักปลอดสารพิษดูแลครอบครัว นอกจากนี้ยังใช้เวลาว่างในการสร้างสรรค์งาน ไม้ไผ่แปรรูปให้เป็นของใช้ในครัวเรือนมากมายหลายอย่าง เช่น แคร่ โซฟา โต๊ะ ชั้นวาง เตียงนอน มีชาวบ้านที่สนใจสั่งทำตามขนาดและความต้องการราคาไม่แพง

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

นายสิทธ์   หอมพามา

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายสิทธิ์ หอมพามา ชื่อเล่น พ่อสิทธิ์

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๓ สิงหาคม ๒๔๙๓ อายุ ๗๒ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา

๓. สถานภาพ สมรสกับบุญเลี้ยง หอมพามา อาชีพ เกษตรกรทำนา

๔. ที่อยู่ เลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๑๒ บ้านหนองแวง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

๕. เบอร์โทรติดต่อ ๐๙-๓๖๘๗-๑๐๖๗

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา **ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม "จักสาน"**

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาเรียนรู้จากบรรพบุรุษ พ่อแม่ใช้ไม้ไผ่ในการจักสานทำของใช้ภายในบ้าน ต่อมาพ่อสิทธิ์ก็ศึกษาเรียนรู้และทำเครื่องใช้หลายอย่างมากขึ้น ทั้งกระด้ง จ่อ (ใส่ดักแด้เลี้ยงหม่อน) ปัจจุบันทำจ่อขายให้กับกลุ่มทอผ้าอำเภอวาปีปทุม โดยลูกค้าจะโทรสั่งไว้ตามจำนวนที่ต้องการ เมื่อทำเสร็จเรียบร้อยก็จะโทรศัพท์แจ้งให้ลูกค้ามารับถึงบ้าน ถ้าประชาชนท่านใดสนใจสามารถโทรศัพท์สอบถามได้

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “จักสานคราดมือเสือ”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายสวน จันปัญญา ชื่อเล่น ตาสวน
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๕ สิงหาคม ๒๔๗๙ อายุ ๘๖ ปี
๓. อาชีพ เกษตรกร
๔. ด้านการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔
๕. สถานภาพ สมรสกับ นางทองมา จันปัญญา อายุ ๘๖ ปี อาชีพ เกษตรกร มีบุตรธิดาด้วยกัน ๓ คน เป็นชาย ๒ คน หญิง ๑ คน
๖. ที่อยู่ เลขที่ ๓๘ หมู่ที่ ๑๔ บ้านแสงเจริญ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
๗. เบอร์โทรติดต่อ ๐๘-๔๕๘๓-๙๖๘๘

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา ลักษณะเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับความรู้ดั้งเดิมจากบรรพบุรุษ ศึกษาเรียนรู้ด้วนตนเอง

ผลงานและความภาคภูมิใจ

ตาสวนทำเครื่องใช้จากไม้ไผ่ วัสดุธรรมชาติ มานานกว่า ๔๐ ปี โดยเริ่มจากจักสานไม้กวาด คราดมือเสือ ไม้ไผ่ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ทำจากไม้ไผ่ ใช้ในบ้านและจำหน่ายให้กับประชาชนในชุมชนที่สนใจในราคาไม่แพง เป็นความภาคภูมิใจที่ได้สืบสานภูมิปัญญาการจักสานลดรายจ่ายสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

รายละเอียดขั้นตอน นำไม้ไผ่ที่ปลูกไว้ที่สวน ที่นา มาแปรรูป ตามขนาดและความต้องการ ไม้ประกอบเป็นคราดมือเสือ มี ๓ ส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่เจาะทำตัวคราด ใช้ไม้ไผ่ลำยาวหรือไม้เนื้อแข็ง ที่เลื่อยเป็นแผ่นแล้วมีขนาดหนาประมาณ ๕ เซนติเมตร ตัดแผ่นไม้มีความยาวประมาณ ๓๐- ๕๐ เซนติเมตร ผ่าแผ่นไม้กว้างประมาณ ๗ - ๑๐ เซนติเมตร ใช้กบไสให้ผิวเรียบ ใช้สว่านเจาะรูไม้ ส่วนด้านหน้าให้เป็นรูห่างกันเป็นระยะ ๆ จำนวนเท่ากับซี่ไม้ที่เหลากลม จำนวน ๗ – ๑๐ ซี่ ซี่ไม้ดังกล่าวจะยาวประมาณ ๑๐ – ๑๔ เซนติเมตร ใช้โคนซี่ไม้สอดรูที่เจาะเตรียมไว้ ให้ปลายด้านแหลมของซี่ไม้อยู่ด้านล่าง เพื่อจะได้ชักลากเศษฟางหรือเศษผงที่ไม่ต้องการออกได้ง่าย ซี่มือเสือที่เหลากลม ๆ นี้อาจเหลาจากไม้ไผ่หรือไม้เนื้อแข็งก็ได้ เจาะรูตรงกึ่งกลางไม้คราดมือเสือ เพื่อสอดไม้ไผ่ที่ทำเป็นด้ามจับมีความยาว ๕ - ๗ เมตร เหลาผิวและข้อให้เรียบร้อย ไม่ให้มีเสี้ยนหนาม

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “จักสาน (หวด) ”

ข้อมูลทั่วไป

๑.	ชื่อ – สกุล	นายทองสูน ภูสีฤทธิ์
๒.	วัน/เดือน/ปีเกิด	๒๖ สิงหาคม ๒๕๐๑ อายุ ๖๔ ปี ชื่อเล่น พ่อกั้ง
๓.	อาชีพ	เกษตรกร (ทำนา)
๔.	สถานภาพ	สมรสกับ นางวาสนา หาญสุโพธ์ อายุ ๕๓ ปี อาชีพ เกษตรกร (ทำนา) มีบุตรธิดาด้วยกัน ๓ คน เป็นชาย ๑ คน หญิง ๒ คน
๕.	ที่อยู่	เลขที่ ๖๖ หมู่ที่ ๑๔ บ้านแสงเจริญ ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา

๒. ลักษณะเป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก กลุ่มจักสาน บ้านนาดี อำเภอวาปีปทุม

ผลงานและความภาคภูมิใจ

๑. มีความภูมิใจที่สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวนอกจากการทำไร่ทำนา
๒. ได้สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และยินดีให้ความรู้กับลูกหลานที่สนใจ

รายละเอียดขั้นตอน หาวัตถุดิบไม้ไผ่จากชุมชน ตามท้องไร่ท้องนาโดยเลือกลำที่ไม่แก่หรืออ่อนจนเกินไป ใช้เลื่อยตัวให้เป็นปล้องๆ โดยทิ้งส่วนที่เป็นข้อความยาวของไม้ไผ่ที่เลื่อยนั้นขึ้นอยู่กับขนาดของหวด เช่น ถ้าสานหวดใหญ่จะตัดไม้ให้ยาว ๓๕ นิ้ว หวดขนาดกลาง ๓๐ นิ้ว หวดขนาดเล็ก ๒๕ นิ้ว เป็นต้น ใช้พร้าผ่าไม้ไผ่เป็นซีก ขนาดความกว้างของซีก ไม้ไผ่ หวดขนาดใหญ่ กว่าง ๐.๕ ซม. หวดขนาดกลาง กว้าง ๐.๘ ซม. หวดขนาดเล็ก กว้าง ๐.๖ ซม.

การจักส่วยตอก คือ การเหลาซีกไม้ไผ่เพื่อลบคมของซีกไม้ตรงกลางออก แล้วเหลาหัวท้ายของซีกไม้ให้เรียวลง

การจักตอก คือ การเอาส่วนที่เป็น เนื้อไม้และเปลือกไม้ไผ่ (ติวไม้) แยกออกจากกัน ซีกหนึ่งจะจักเป็นเส้นตอกได้ ประมาณ ๙-๑๐ เส้น การจักตอกสำหรับสานหวด ควรหาสไม้ไผ่ที่ค่อนข้างอ่อน ความยาวของเส้นตอก ทำตามขนาดที่กล่าวข้างต้น นำขั้นนำเส้นตอกที่จักไว้ไปผึ่งแดดย่าง หรือรมควัน ใช้เวลา ๒-๓ วัน

การสานหวด การก่อหวดใช้ตอกเป็นเปลือกไผ่ (ติวไม้) สานก่อรวมกันกับตอกธรรมดา วางในแนวตั้ง ๔ เส้น แนวนอน ๘ เส้น สานขัดเป็นลาย ๓ โดยเริ่มจากจุดกึ่งกลาง สานไปข้างจุดกึ่งขกลาง สานไปข้างละ ๑๓ ชัด รอบก้นหวด นำเอมหวดที่ก่อแล้วมาหักมุมที่จุดกึ่งกลางแล้ว สานลาย ๓ ไป รอบ ๆ หวดจนหมดเส้นตอกทั้ง ๒ ข้าง

การสานหวด ถ้าสานความสูงของหวดยังไม่ได้ขนาด ก็สามารถใช้เส้นตอกเพิ่มความสูงได้แล้วสานเพิ่มเข้าไปอีกทั้ง๒ ข้าง การไพหวด เมื่อความสูงได้ตามความต้องการแล้ว จะใช้ตอกไพ มาสานขัดหวดเป็นขัดลาย ๓ โดยใช้ตอกไพ ๓ เส้น สานลายขัดไล่กันไปให้รอบ แล้วตัดเส้นตอกที่ยาวเกินไปทิ้งเพื่อเตรียมม้วนในขั้นตอนสุดท้าย

การม้วนหวดเริ่มจากด้านข้างของหวด ใช้นิ้วมือหักม้วนไปตามลาย ม้วนต่อกันไปเรื่อย ๆ จนถึงกึ่งกลางและเหน็บเส้นตอก ๒ –๓ เส้น สุดท้ายลงไปตามลาย ของหวดแต่ละข้างก็จะได้หวดนึ่งข้าวที่สมบูรณ์

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “จักสานไซดักปลาและสวิง”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายบุญมา ภูสีฤทธิ์ ชื่อเล่น พ่อโหง่ย
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๑๕ มกราคม ๒๔๗๗ อายุ ๘๘ ปี อาชีพ เกษตรกรทำนา
๓. ที่อยู่ บ้านเลขที่ ๑ หมู่ที่ ๑๗ บ้านคำแก่นคูณ ต.วังแสง อ.แกดำ จ.มหาสารคาม
๔. เบอร์โทรศัพท์ ๐๘-๗๖๔๓-๖๓๑๗

ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้จากบรรพบุรุษ ปู่ชื่อพ่อมุน และแม่ใบ ภูสีฤทธิ์

ผลงานและความภาคภูมิใจ พ่อบุญมา หรือ ลูกหลานเรียกว่า พ่อใหญ่โหง่ยเล่าว่า ในอดีตคนสมัยก่อนจับปลาในหนอง หาปลาในบึงเลี้ยงชีพ พ่อพอจะมีความรู้จากปู่ย่าตายาย หัดทำสวิงและสานไซไว้จับปลา มีเพื่อนบ้านสนใจอยากได้บ้าง ก็สานขายต่อมาเรื่อยๆ จนเป็นรายได้ให้กับครอบครัวอีกช่องทางหนึ่ง ปัจจุบันอายุมากแล้วยังคงจดจำวิธีการขั้นตอนได้ดีแต่หูหาเริ่มฝ้าฟาง อยากสอนให้คนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้สืบทอดภูมิปัญญาต่อไป

ขั้นตอนการทำไซดักปลา พ่อบุญมาบอกว่าถ้าใครสนใจอยากเรียนรู้วิธีการสานไซก็ยินดีสอนอย่างเต็มใจ

ความสำคัญ >> การทำไซดักปลาเป็นการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยใช้วัสดุ ธรรมชาติ (ไม้ไผ่) ที่หาได้ในหมู่บ้าน โดยนำไม้ไผ่มาสานเป็นไซ นำมาใช้เป็นเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งในการดักหาปลาตามทุ่งนา แม่น้ำลำคลอง เพื่อนำมาเป็นอาหาร เพื่อการยังชีพในครัวเรือน หากเหลือจากนั้นก็นำไปแจกจ่ายญาติพี่น้อง หรือนำไปขาย

วัสดุอุปกรณ์ ๑. ไม้ไผ่ (ตอก) ๒. มีด

ประโยชน์
๑. เป็นเครื่องมือในการทำมาหากิน เพื่อการยังชีพได้
๒. ใช้ดักจับปลาเพื่อมาประกอบอาหาร
๓. เพื่อสร้างรายได้ให้แก่คนในครอบครัวและชุมชน

วิธีการทำ
๑. จักไม้ไผ่เป็นเส้นเล็ก (ตามความเหมาะสม)
๒. นำเส้นไม้ไผ่ที่เตรียมไว้ มาสานเริ่มที่ก้นไซโดยสาน ๕ เส้นแบบ สลับกัน
๓. เมื่อสานก้นไซเสร็จก็หักมุม เพื่อสานตัวไซ ลักษณะเป็นทรงกระบอก
๔. นำเส้นไม้ไผ่มาสานอีกส่วน เรียกว่าปากไซ เพื่อนำมาใส่ ด้านหน้าของไซ เพื่อป้องกันไม่ให้ปลาที่ดักได้หนีออก
๕. เมื่อสานครบทุกส่วนก็นำไปรมควันไฟเพื่อให้คงทนแข็งแรงป้องกันมอดกิน

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “จักสาน”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล	นายพยุงศักดิ์ ทิพพิชัย	ชื่อเล่น ปุ๊
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	๒ มิถุนายน ๒๕๒๐	อายุ ๔๕ ปี
๓. อาชีพ	เกษตรกร	
๔. สถานภาพ	โสด กับ -	อายุ - ปี (มีบุตรธิดา - คน)
๕. ที่อยู่	เลขที่ ๒ หมู่ที่ ๑๘ บ้านดอนไทรทอง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญา เป็นภูมิปัญญาที่ได้ศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยการผูกพักรักจำและการพัฒนาฝีมือขึ้นมา ๒ - ๓ ปี จักสาน ได้แก่ สุ่มไก่ ไม้กวาดทางมะพร้าว เป็นต้น ความภาคภูมิใจได้สร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยจำหน่ายอันละ ๑๐๐ – ๒๐๐ บาท

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “จักสานตะกร้าไม้ไผ่”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล	นายลิตร จันทะกล	ชื่อเล่น พ่อลิตร
๒. วัน/เดือน/ปีเกิด	- ๒๔๘๓	อายุ ๘๒ ปี
๓. อาชีพ	เกษตรกร	การศึกษาประถมศึกษาปีที่ ๔
๔. สถานภาพ	สมรสกับแม่จันทร์ จันทะกล	มีบุตรธิดาด้วยกัน ๕ คน (ชาย ๒ คน หญิง ๓ คน)
๔. ที่อยู่	เลขที่ ๓๓ หมู่ที่ ๑๙ บ้านสารพัฒนา ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม	

ลักษณะของภูมิปัญญา

พ่อลิตรเป็นปราชญ์ชาวบ้านเชี่ยวชาญงานจักสานมายาวนานหลายสิบปี โดยได้รับการถ่ายทอดความรู้จากบรรพบุรุษ จากที่ทำไว้ใช้ในครอบครัวเมื่อมีชาวบ้านสนใจก็ขายให้ในราคาไม่แพง ปัจจุบันพ่อลิตรอายุมากแล้ว จากที่เคยสานตะกร้าได้วันละหลายใบ ก็ทำไม่ไหวหูตาไม่ดีจึงทำเป็นงานอดิเรกภูมิใจที่ได้สืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านให้ลูกหลานได้เรียนรู้ต่อไป

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม “จักสานกระติบข้าว หวดและตะกร้า”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายบุญลอง มยุรยอด ชื่อเล่น ลอง

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด - ๒๔๘๗ อายุ ๗๘ ปี

๓. อาชีพ เกษตรกร

๔. ด้านการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔

๕. สถานภาพ สมรสกับ นางบุญ มยุรยอด อายุ ๗๘ ปี อาชีพ เกษตรกร มีบุตรธิดาด้วยกัน ๔ คน เป็นชาย ๓ คน หญิง ๑ คน

๖. ที่อยู่ เลขที่ ๑๗ หมู่ที่ ๒๐ บ้านวังทองพัฒนา ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ

หัวข้อความรู้ /ภูมิปัญญา ลักษณะเป็นภูมิปัญญาที่ได้รับความรู้จากบรรพบุรุษ

ความภาคภูมิใจ สามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและสืบสานงานจักสานไม้ไผ่ของบรรพบุรุษที่มีมาช้านาน

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา พ่อลองใช้รถเข็นไปซื้อไม้ไผ่ในชุมชนนำมาเป็นวัสดุใช้ทำของใช้จาก ไม้ไผ่ เช่น กระติบข้าว หวดนึ่งข้าว ตะกร้าและอื่นๆแรกเริ่มทำใช้ในบ้าน ต่อมาจำหน่ายให้กับคนในหมู่บ้านและประชาชนที่สนใจ เคยนำไปจัดแสดงในนิทรรศการบุญบั้งไฟกบใหญ่แกดำ

พ่อลองเล่าว่า คุณค่าของเครื่องจักสานเป็นงานศิลปะและสวยงาม เพราะบางอย่างมีรูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์เช่น ก่องข้าวหรือกระติบข้าวอีสาน บางคนมีฝีมือก็ทำเป็นลวดลายสวยงาม ราคาก็ต่างกัน นอกจากใช้ประโยชน์ทางตรงคือใส่ข้าวเหนียวแล้ว ยังทำเป็นของฝาก ของชำร่วย กระปุกออมสินใส่เงิน และอื่น ๆ อีกมากมาย สิ่งสำคัญ กระติบข้าวที่ทำจากไม้ไผ่ มีคุณสมบัติเก็บความร้อนและช่องว่างระหว่างรูเส้นตอกนั้น ระบายไอน้ำร้อนจากข้าวเหนียวได้ดี ไม่ทำให้ข้าวแฉะ และบูดเสียง่ายอีกด้วย

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม "ทำไม้กวาด"

<u>ข้อมูลทั่วไป</u>

๑. ชื่อ – สกุล นายภาคภูมิ ภูสังข์ ชื่อเล่น เอ๊น

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๙ เมษายน ๒๕๐๖ อายุ ๕๙ ปี อาชีพ รับจ้างและค้าขาย

๓. สถานภาพ สมรสกับนางสี ภูสังข์ อายุ ๕๙ ปี อาชีพ รับจ้าง

๔. ที่อยู่ เลขที่ - หมู่ที่ ๑๘ บ้านดอนไทรทอง ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

<u>ลักษณะของภูมิปัญญา</u> ศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองจากในชุมชน แรกเริ่มฝึกทำไม้กวาดเพื่อใช้เองในครอบครัว ต่อมามีชาวบ้านสนใจสั่งทำ ก็ทำขายในราคาไม่แพงเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ลดค่าใช้จ่าย อีกทั้งได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ระหว่างวันที่นอกจากขายก๋วยเตี๋ยวก็นำวัสดุอุปกรณ์ออกมาทำไม้กวาดไปด้วย

<u>รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม</u>

ทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลวังแสง

ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม “การทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ทุกชนิด”

ข้อมูลทั่วไป

๑. ชื่อ – สกุล นายน้อย คูเมือง ชื่อเล่น พ่อน้อย

๒. วัน/เดือน/ปีเกิด ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕ อายุ ๗๐ ปี

๓. อาชีพ รับจ้างทั่วไปและ เกษตรกรทำนา

๕. ที่อยู่ เลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๑๘ บ้านดอนไทรทอง ต.วังแสง อ.แกดำ จ.มหาสารคาม

ลักษณะของภูมิปัญญา เริ่มจากทำงานรับจ้างในกรุงเทพมหานคร จึงได้สั่งสมประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาและต่อยอดโดยใช้ทุนส่วนตัว รับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์งานไม้ ของใช้ที่จำเป็นในครัวเรือน เริ่มจากชิ้นเล็ก ๆ ก่อน เช่น ชั้นวาง โต๊ะอเนกประสงค์ ทำมาแล้วหลายสิบปี จนกระทั่งมีลูกค้าสนใจสั่งทำเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งภายในจังหวัดและอื่น ๆ

รายละเอียดข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาหรือภาพกิจกรรม

